

[Time: 3 Hours]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B: 1. **All** questions are **compulsory**.
2. **All** questions carry **equal** marks.

1. a) Discuss the social and economic conditions of Maharashtra in the 19th century.

OR

- b) Give an account of the tribal uprisings in Maharashtra at the beginning of the British Rule.

2. a) Describe the achievements of Mahatma Jotirao Phule with special reference to Satyashodhak Samaj.

OR

- b) Assess the role of Prarthana Samaj in the socio-religious awakening in Maharashtra.

3. a) Explain the rise and growth of extremist politics in Maharashtra.

OR

- b) Analyse how Maharashtra responded to Gandhian movements.

4. a) Write a detailed note on the contribution of social reformers in Maharashtra towards the emancipation of women.

OR

- b) Elaborate the efforts made by Rajarshi Shahu Maharaj and Dr.B.R. Ambedkar towards the upliftment of depressed classes.

5. Attempt **any two** short notes:

- Administrative reforms of Mountstuart Elphinstone.
- Dadabhai Naoroji and Economic Nationalism.
- Important phases of Samyukta Maharashtra Movement.
- Contribution of Maharshi D.K. Karve and Karmaveer Bhaurao Patil in Education.

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : १००

मराठी रुपांतर

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. अ) एकोणिसाव्या शतकातील महाराष्ट्राच्या सामाजिक आणि आर्थिक स्थितीची चर्चा करा.
किंवा
ब) ब्रिटीश राजवटीच्या सुरुवातीच्या महाराष्ट्रात झालेल्या आदिवासी उठावांचा आढावा घ्या.
२. अ) सत्यशोधक समाजाच्या विशेष संदर्भात महात्मा जोतीराव फुले यांच्या कार्याचे वर्णन करा.
किंवा
ब) महाराष्ट्रात सामाजिक-धार्मिक जागृती घडवून आणण्यात प्रार्थना समाजाच्या भूमिकेचे मुल्यांकन करा.
३. अ) महाराष्ट्रातील जहालवादी राजकारणाचा उदय व विकास स्पष्ट करा.
किंवा
ब) गांधीवादी चळवळींना महाराष्ट्राने कसा प्रतिसाद दिला याचे विश्लेषण करा.
४. अ) स्त्रियांच्या उन्नतीसाठी महाराष्ट्रातील समाजसुधारकांनी दिलेल्या योगदानावर सविस्तर टिपण लिहा.
किंवा
ब) दलितांच्या उद्धारासाठी राजर्षी शाहू महाराज आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी केलेलं प्रयत्न विशद करा.
५. कोणत्याही दोन टिपा सोडवा.
अ. माऊंटस्टुअर्ट एलफिन्स्टनच्या प्रशासकीय सुधारणा.
ब. दादाभाई नौरोजी आणि आर्थिक राष्ट्रवाद.
क. संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील महत्त्वाचे टप्पे.
ड. महर्षी धों.के. कर्वे आणि कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे शिक्षण क्षेत्रातील योगदान.
